

POSTANOWIENIE

Dnia 30 maja 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Jerzy Geisler (spr.)

Sędziowie : Hanna Małaniuk

Mariola Głowacka

po rozpoznaniu w dniu 30 maja 2014 r.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku **(...) S.A. w W.**

przy uczestnictwie **M..pl (...) w P.**

o zobowiązanie do udzielenia informacji i udostępnienie dokumentacji

na skutek zażalenia wnioskodawczyni

na postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 14 kwietnia 2014 r.

sygn. akt IX GCo 126/14

postanawia:

zmienić zaskarżone postanowienie i zobowiązać uczestnika postępowania M..pl (...) w P. do udzielenia wnioskodawcy informacji i udostępnienia dokumentacji mającej znaczenie dla roszczeń wnioskodawcy poprzez:

- **udzielenia informacji dotyczących szczegółów nabycia przez uczestnika egzemplarzy opracowania utworu (...) w tłumaczeniu H. P., (...), w okresie od dnia 2 grudnia 2011 r. do dnia wydania postanowienia, w szczególności terminów nabycia poszczególnych egzemplarzy opracowania, ilości nabytych egzemplarzy oraz podmiotu, od którego nastąpiło nabycie,**
- **udzielenia informacji dotyczących szczegółów zbywania przez uczestnika poszczególnych egzemplarzy utworów w okresie naruszeń, w szczególności terminów, ilości oraz ceny zbywania egzemplarzy opracowania w okresie naruszeń,**
- **udostępnienia dokumentacji księgowej związanej z nabywaniem i zbywaniem egzemplarzy utworu w okresie naruszeń, w szczególności kopii rachunków i faktur oraz dokumentacji, na podstawie której dochodziło do nabywania przez uczestnika egzemplarzy opracowania w okresie naruszeń, w szczególności formularzy zamówień lub jakichkolwiek umów będących podstawą nabycia przez uczestnika egzemplarzy opracowania w trakcie okresu naruszeń.**

SSA M. Głowacka SSA J. Geisler SSA H. Małaniuk

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy oddalił wnioski o zobowiązanie uczestnika postępowania do udzielenia informacji oraz udostępnienia dokumentacji mającej znaczenia dla roszczeń z tytułu naruszenia majątkowych praw autorskich poprzez nakazanie uczestnikowi postępowania:

- udzielenia informacji dotyczących szczegółów nabycia przez uczestnika egzemplarzy opracowania utworu (...) w tłumaczeniu H. P., (...), w okresie od dnia 2 grudnia 2011 r. do dnia wydania postanowienia, w szczególności terminów nabycia poszczególnych egzemplarzy opracowania w okresie trwania okresu naruszeń, ilości egzemplarzy opracowania, nabytych w okresie naruszeń oraz podmiotu, od którego nastąpiło nabycie,
- udzielenia informacji dotyczących szczegółów zbywania przez uczestnika poszczególnych egzemplarzy utworów w okresie naruszeń, w szczególności terminów zbywania poszczególnych egzemplarzy w okresie naruszeń, ilości egzemplarzy opracowania zbytych w okresie naruszeń, ceny zbycia poszczególnych egzemplarzy opracowania w okresie naruszeń,
- udostępnienia dokumentacji księgowej związanej z nabywaniem i zbywaniem egzemplarzy utworu w okresie naruszeń, w szczególności kopii rachunków oraz faktur związanych z nabywaniem i zbywaniem egzemplarzy opracowania w okresie naruszeń oraz dokumentacji, na podstawie której dochodziło do nabywania przez uczestnika egzemplarzy opracowania w okresie naruszeń, w szczególności formularzy zamówień egzemplarzy utworu do podmiotu lub podmiotów, od których uczestnik nabywał egzemplarze lub jakichkolwiek umów będących podstawą nabycia przez uczestnika egzemplarzy opracowania w trakcie okresu naruszeń.

W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Okręgowy wskazał, że wnioskodawca wykazał przysługiwanie mu praw autorskich majątkowych, przedstawił bowiem umowę z dnia 2 grudnia 2011 r. o udzieleniu licencji, na mocy której uzyskał na okres pięciu lat wyłączną licencję na przetłumaczenie na język polski utworu (...) (...) K. oraz na wydanie i sprzedaż egzemplarzy tego tłumaczenia na obszarze całego świata. Kluczową kwestią dla rozstrzygnięcia wniosku pozostawało jednak uprawdopodobnienie, że uczestnik postępowania narusza prawa autorskie, które na podstawie powyższej umowy licencyjnej przysługują wnioskodawcy, której to okoliczności nie uprawdopodobniono. Przedłożył on wprawdzie wydruk ze strony internetowej uczestnika postępowania, z którego wynika, że oferuje on do sprzedaży książkę (...) w tłumaczeniu H. P., wydaną przez wydawnictwo (...) w październiku 2004 r., zwrócić należy jednak uwagę, iż wnioskodawcy przysługują prawa autorskie majątkowe od dnia 2 grudnia 2011 r. Tymczasem sporna książka - jej tłumaczenie - wydane zostały w 2004 r., a więc w okresie, w którym wnioskodawcy nie przysługiwały prawa autorskie. Domniemywać można, że przysługiwały one wówczas wydawnictwu (...). W takiej sytuacji koniecznym było ustalenie, w jakim okresie sporne egzemplarze, sprzedawane przez uczestnika, zostały wprowadzone do obrotu, co jest istotne z uwagi na obowiązującą w prawie polskim zasadę wyczerpania (art. 51 ust. 3 pr. aut.). Gdyby sporne egzemplarze zostały wprowadzone do obrotu po 2 grudnia 2011 r., czyli po dniu nabycia licencji wyłącznej, to naruszałoby to prawa wnioskodawcy. Gdyby natomiast egzemplarze książki zostały wprowadzone do obrotu przed tym dniem, to ich dalszy obrót nie naruszałby praw autorskich wnioskodawcy. Ciężar wykazania tych okoliczności spoczywał na wnioskodawcy. Ten nie wykazał ich jednak, twierdząc jedynie, że uczestnik wprowadził egzemplarze książek do obrotu. Bezsprzecznym pozostawało, że uczestnik postępowania oferował do sprzedaży sporne egzemplarze. Każda jednak sprzedaż nie może być utożsamiana z wprowadzeniem do obrotu. Taki przymiot przysługuje jedynie pierwszej sprzedaży poszczególnego egzemplarza. Tymczasem uczestnik postępowania prowadzi sklep internetowy. Przyjął zatem należy, że sprzedawane przez siebie towary, w tym sporne egzemplarze, nabył wcześniej od wydawcy, a zatem wówczas nastąpiło ich wprowadzenie do obrotu. Podmiotem wprowadzającym do obrotu było zatem wydawnictwo (...), a nie uczestnik postępowania. Wnioskodawca nie zaoferował wystarczającego materiału dowodowego, podważającego powyższe twierdzenia. Uczestnik postępowania naruszyłby prawa autorskie wnioskodawcy jedynie w sytuacji, jeżeli określony egzemplarz zostałaby sprzedany przez wydawnictwo (...) po 2 grudnia 2011 r., a dalszy obrót tymi egzemplarzami naruszałby prawa autorskie wnioskodawcy. Takiej okoliczności wnioskodawca nie tylko nie udowodnił, ale nawet nie uprawdopodobnił. Ponadto Sąd wskazał, że żądanie określone w punkcie 1 wniosku zmierza w istocie do uzyskania powyższych informacji. Wnioskodawca zmierza zatem do uzyskania informacji i dokumentów, które stanowiłyby potwierdzenie naruszenia praw autorskich przez uczestnika,

gdy tymczasem jako podstawę żądań wskazał art. 80 ust. 1 pkt 2 pr. aut., a zatem przypadek udzielenia informacji przez naruszającego. W takiej sytuacji dokumenty dołączone do wniosku muszą już wykazywać taką okoliczność, gdyż dane jakich się może domagać wnioskodawca mają odnosić się nie do kwestii istnienia naruszeń, ale roszczeń z jakimi może wystąpić w związku z zaistniałymi naruszeniami.

W zażaleniu na to postanowienie (...) SA w W. wniosła o jego zmianę poprzez uwzględnienie jej wniosku w całości. Skarżąca zarzuciła naruszenie art. 80 ust. 1 pkt 2 pr.aut. w zw. z art. 730¹ §1 k.p.c poprzez błędne przyjęcie, że wnioskodawczyni powinna wykazać naruszenie przysługujące jej majątkowych praw autorskich, a w konsekwencji oddalenie wniosku pomimo dostatecznego uprawdopodobnienia roszczenia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zażalenie zasługiwało na uwzględnienie.

Rozstrzyganie o wniosku w trybie art. 80 ust. 1 pkt 2 PrAut nosi cechy orzekania o zabezpieczeniu przyszłego powództwa opartego na treści art. 79 tej ustawy. Wnioskodawca domagając się udzielenia informacji w tym trybie oprócz wykazania, że jest uprawniony do ochrony praw, winien uprawdopodobnić, iż doszło do ich naruszenia. (...) SA w W. przedkładając umowę licencyjną z dnia 2 grudnia 2011 r. wykazała przysługiwanie jej praw autorskich majątkowych do utworu (...) (...) K. na okres pięciu lat na podstawie wyłącznej licencji na przetłumaczenie go na język polski oraz na wydanie i sprzedaż egzemplarzy tego tłumaczenia na obszarze całego świata. W ocenie Sądu Apelacyjnego, odmiennie niż przyjął to Sąd Okręgowy, skarżąca uprawdopodobniła również istnienie roszczenia, które przysługuje jej na podstawie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Do wniosku załączyła bowiem wydruki ze strony internetowej M(...) gdzie znajduje się oferta sprzedaży książki N. K. pt. (...) wydanego przez (...) (...). Skoro więc od 2 grudnia 2011 r. to wnioskodawczyni uprawniona jest do wprowadzania do obrotu tego utworu, to wskazując, iż uczestnik postępowania w chwili wystąpienia z przedmiotowym wnioskiem oferuje do sprzedaży sporne egzemplarze książki, uprawdopodobniła, że w związku z powyższym mogło dojść do naruszenia przysługujących jej praw. Oczywiście jest zaś, że bez informacji, o których udzielenie wystąpił wnioskodawca, nie jest on w stanie ocenić relacji pomiędzy uczestnikiem a poprzednim wydawcą, gdyż nie posiada wiedzy jaka łączyła ich umowa, kiedy była ona wykonywana i kiedy strony podejmowały czynności faktyczne pozostające w związku z jej wykonaniem. Nie ma więc w istocie realnych możliwości wykazania, kiedy poszczególne egzemplarze oferowanej przez uczestnika książki zostały wprowadzone do obrotu, a tym samym, że nie są one oferowane do sprzedaży w zakresie realizacji określonej w art. 51 ust. 3 pr. aut. zasady wyczerpania.

Trafnie podniósł Sąd Okręgowy, że nie każda sprzedaż może być utożsamiana z wprowadzeniem do obrotu. Taki przymiot przysługuje jedynie pierwszej sprzedaży poszczególnego egzemplarza (por. art. 6 ust. 1 pkt 6 pr.aut.). Tymczasem uczestnik postępowania prowadzi sklep internetowy. Przyjąć zatem należy, że sprzedawane przez siebie towary, w tym sporne egzemplarze, nabył wcześniej od wydawcy, a zatem wówczas nastąpiło ich wprowadzenie do obrotu. Podmiotem wprowadzającym do obrotu było zatem wydawnictwo (...), a nie uczestnik postępowania.

Tym niemniej osobą odpowiedzialną z tytułu naruszenia autorskiego prawa majątkowego jest każdy, kto prawa te narusza. Dla ustalenia, że uczestnik naruszył prawa autorskie wnioskodawcy i ponosi w związku z tym odpowiedzialność nie ma znaczenia, czy prawa te naruszyły równolegle także inne podmioty, w tym w szczególności wydawnictwo (...). Sąd jest zaś związany podstawą faktyczną wniosku (art. 321 § 1 KPC), a nie wskazaną podstawą prawną roszczenia. Zwrócić ponadto należy uwagę, że do określenia kręgu osób odpowiedzialnych w związku z naruszeniem autorskich praw majątkowych stosuje się art. 422 KC. Zgodnie z jego treścią za szkodę odpowiedzialny jest nie tylko ten, kto ją bezpośrednio wyrządził, lecz także ten, kto inną osobę do wyrządzenia szkody nakłonił albo był jej pomocny, jak również ten, kto świadomie skorzystał z wyrządzonej drugiemu szkody.

Przepis art. 80 ust. 1 pkt 2 pr. aut. wprowadza swoistą regulację, której celem jest umożliwienie uprawnionemu podjęcia decyzji w przedmiocie dochodzenia roszczeń, o których mowa w jej art. 79 ust. 1 pr. aut. oraz określenia zakresu żądań w wypadku wytoczenia powództwa. W konsekwencji zatem „interes prawny w udzieleniu

zabezpieczenia” w tego rodzaju przypadkach istnieje wówczas, gdy bez zobowiązania naruszającego majątkowe prawo autorskie do udzielenia stosownych informacji lub udostępnienia dokumentów, strona nie jest w stanie ustalić zakresu dokonanych naruszeń tego prawa, a tym samym sprecyzować podstawy faktycznej powództwa, oraz dochodzonych roszczeń. Taka sytuacja zachodzi niewątpliwie w niniejszej sprawie.

Wskazać wreszcie należy, że w świetle art. 80 pr. aut. żądanie udzielenia informacji może zostać skierowane nie tylko do naruszcyciela, ale także do innej osoby niż naruszający, która sama nie naruszyła praw autorskich. Podmioty inne niż naruszcyciel mogą bowiem zostać zobowiązane do udzielenia informacji, pod warunkiem że ich działania dokonywane są na skalę handlową, tzn. zmierzają do uzyskania bezpośrednio lub pośrednio zysku lub innej korzyści ekonomicznej, a żądane informacje mają znaczenie dla dochodzonych roszczeń.

Z tego też względu Sąd Apelacyjny, uznając, że żądanie wnioskodawcy jest uzasadnione, bowiem zakres wnioskowanych przez niego informacji i dokumentacji jest odpowiedni by ustalić stopień i zakres naruszenia praw autorskich, a także by sformułować ewentualne roszczenia względem naruszcyciela, na podstawie art. 386 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 80 ust. 1 pkt 2 pr. aut. zmienił zaskarżone postanowienie jak w sentencji.

SSA M. Głowacka SSA J. Geisler SSA H. Małaniuk